

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
(για Απόλυση)

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ

Μάθημα: ΜΟΥΣΙΚΗ

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης:

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ 17 ΣΕΛΙΔΕΣ

- Να απαντήσετε/λύσετε ΟΛΕΣ τις ερωτήσεις/ασκήσεις του εξεταστικού δοκιμίου.
- Όλες οι απαντήσεις σας πρέπει να γραφτούν στο Τετράδιο Απαντήσεων που σας δίνεται, με μπλε μελάνι. Η χρήση διορθωτικού υγρού απαγορεύεται.
- Στο εξεταστικό δοκίμιο υπάρχουν χώροι με την ένδειξη «Πρόχειρο», τους οποίους μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για τον σκοπό αυτό. Χρειάζεται να μεταφέρετε τις τελικές σας απαντήσεις στους χώρους με την ένδειξη «Τελική Απάντηση». Απαντήσεις εκτός του συγκεκριμένου χώρου δεν θα βαθμολογούνται.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ (45 μον.)

1. Ακουστικές Δεξιότητες (30 μον.)

- Όλες οι ασκήσεις αφορούν στα αποσπάσματα που θα ακούσετε.
- Για τη διαδικασία ακρόασης, ακολουθείστε τις οδηγίες που εκφωνούνται.

Άσκηση 1

1.1 Αφού ακούσετε δύο φορές τη μελωδία, επιλέξτε την καταγραφή που αποδίδει ορθά τις ρυθμικές της αξίες. (βάλτε ✓) (1 μον.)

..... A

..... B

..... Γ

..... Δ Καμία από τις παραπάνω

1.2 Αφού ακούσετε δύο φορές τη μελωδία, επιλέξτε την καταγραφή που αποδίδει ορθά τη μελωδική της κίνηση. (βάλτε ✓) (1 μον.)

..... A

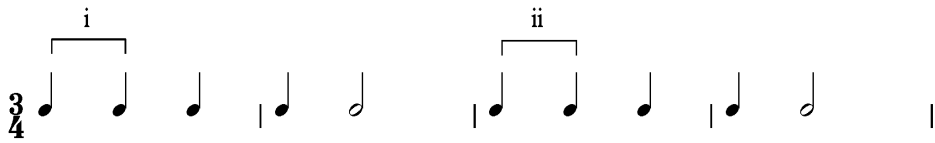
..... B

..... Γ

..... Δ Καμία από τις παραπάνω

Άσκηση 2

2.1 Αφού ακούσετε δύο φορές τη μελωδία, εντοπίστε τα μελωδικά διαστήματα στα σημεία i και ii. Σας δίνεται ο ρυθμός της. (βάλτε ✓) (2 μον.)

i	ii
..... Α. ταυτοφωνία Α. 5K
..... Β. 2μ Β. 6M
..... Γ. 2M Γ. 8K
..... Δ. 3μ Δ. 5K

2.2 Δίνονται οι πρώτες νότες δύο μελωδικών διαστημάτων. (4 μον.)

Αφού ακούσετε δύο φορές το κάθε διάστημα,
(α) Συμπληρώστε κάθε φορά τη δεύτερη νότα, και
(β) Χαρακτηρίστε το διάστημα που σχηματίζεται (π.χ. 2μ, 5K, κ.λπ.)

Άσκηση 3

3.1 Η μελωδία που θα ακούσετε ξεκινά στη Ρε μείζονα, και -στη συνέχεια- κάνει μετατροπία. Αφού την ακούσετε δύο φορές, επιλέξτε την κλίμακα όπου κάνει μετατροπία. (βάλτε ✓) (2 μον.)

-Α. στην ομώνυμη ελάσσονα
-Β. στη σχετική ελάσσονα
-Γ. στην υποδεσπόζουσα
-Δ. στη δεσπόζουσα

Άσκηση 4

4.1 Σημειώστε τις αξίες και τα μέτρα, ώστε να καταγραφεί ρυθμικά η τετράμετρη μελωδία που θα ακούσετε. (4 μον.)

2. Μουσικοί Πολιτισμοί (15 μον.)

- Απαντήστε όλα τα θέματα τα οποία αφορούν αποκλειστικά στα αποσπάσματα που θα ακούσετε
- Το κάθε απόσπασμα θα ακουστεί *τρεις φορές*
- Πριν την πρώτη ακρόαση του κάθε αποσπάσματος, σάς δίνεται χρόνος για να διαβάσετε τις ερωτήσεις
- Βάλτε ✓ όπου ισχύει, εκτός αν δηλώνεται διαφορετικά

Για τις ανάγκες του παρόντος δειγματικού εξεταστικού δοκιμίου δίνονται σε αγκύλες οι συνθέτες του κάθε αποσπάσματος. Διευκρινίζεται ότι τόσο στο εξεταστικό δοκίμιο όσο και κατά τη διαδικασία ακρόασης δεν πρόκειται να αποκαλυφθούν οι συνθέτες ή/και οι τίτλοι των έργων στους μαθητές.

Απόσπασμα 1 [Μπετόβεν]

1. Ποιο όργανο εκτελεί την κύρια μελωδική γραμμή; (1 μον.)
..... Α. το φλάουτο
..... Β. το όμποε
..... Γ. το κλαρίνο
..... Δ. το φαγκότο
2. Ποια ομάδα οργάνων συνοδεύει την κύρια μελωδική γραμμή; (1 μον.)
..... Α. τα ξύλινα πνευστά
..... Β. τα χάλκινα πνευστά
..... Γ. τα κρουστά
..... Δ. τα έγχορδα
3. Στη συνέχεια, σε ποιο όργανο «περνάει» η κύρια μελωδική γραμμή; (1 μον.)
..... Α. στο φλάουτο
..... Β. στο όμποε
..... Γ. στο κλαρίνο
..... Δ. στο φαγκότο

Απόσπασμα 2 [Schubert]

1. Ποιο από τα παρακάτω αντιπροσωπεύει καλύτερα τη μελωδία του αποσπάσματος; (1 μον.)
..... Α. σχετικά ψηλό ρεζίστρο (τονική περιοχή) και σχετικά μεγάλη ένταση
..... Β. σχετικά ψηλό ρεζίστρο και σχετικά χαμηλή ένταση
..... Γ. χαμηλό ρεζίστρο και σχετικά μεγάλη ένταση
..... Δ. χαμηλό ρεζίστρο και σχετικά χαμηλή ένταση
2. Ποια μουσικά στοιχεία εντοπίζετε στο απόσπασμα; (βάλτε ✓ σε όσα ισχύουν) (2 μον.)
..... Α. οκτάβες τριήχων
..... Β. αρπίσματα τριήχων
..... Γ. πλούσια μελωδικά περάσματα στο αριστερό χέρι του πιάνου
..... Δ. χρωματική κίνηση στο αριστερό χέρι του πιάνου

Απόσπασμα 3 [Star Wars]

1. Η συγχορδία που ακούγεται είναι: (1 μον.)
..... Α. Μείζονα
..... Β. Ελάσσονα
..... Γ. Αυξημένη
..... Δ. Ελαττωμένη
2. Ποια ομάδα οργάνων δεσπόζουν στο απόσπασμα; (1 μον.)
..... Α. Ξύλινα πνευστά
..... Β. Χάλκινα πνευστά
..... Γ. Κρουστά
..... Δ. Έγχορδα
3. Τι χαρακτήρα προσδίδει στο απόσπασμα η πιο πάνω ομάδα οργάνων; (1 μον.)
..... Α. Λυρικό
..... Β. Χιουμοριστικό
..... Γ. Εξαγγελτικό
..... Δ. Παρακλητικό

Απόσπασμα 4 [Πεντερέτσκι]

1. Αριθμήστε τα στοιχεία, σύμφωνα με τη σειρά που ακούγονται; (3 μον.)
-
- *pppp*
- αργό *vibrato*
- *molto vibrato*
- *glissandi*
- ηχητική μάζα (cluster)

Απόσπασμα 5 [Ντεμπυσύ]

1. Ποιο κρουστό, το οποίο σπάνια συμπεριλαμβάνεται σε συμφωνική ορχήστρα, ακούγεται στο απόσπασμα; (1 μον.)
2. Ποιο χορδόφωνο, το οποίο δεν έχει μόνιμη παρουσία στη συμφωνική ορχήστρα, ακούγεται στο απόσπασμα; (1 μον.)
3. Το απόσπασμα προέρχεται από το έργο, το οποίο έγραψε ο (εθνικότητα) συνθέτης (1 μον.)

**ΤΕΛΟΣ ΜΕΡΟΥΣ Α΄
ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΟ ΜΕΡΟΣ Β΄**

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΑΡΜΟΝΙΑ (30 μον./ 90÷3=30)

1. Σημειώστε με ευκρίνεια στην πιο κάτω εναρμόνιση τέσσερα (4) αρμονικά λάθη που υπάρχουν, γράφοντας στην παρτιτούρα τον κατάλληλο αριθμό. (2 μον.)

The musical score is for a piano piece in B-flat major, 4/4 time. It consists of three measures. The first measure has a treble clef with a C4 quarter note, a D4 quarter note, and an E4 quarter note, and a bass clef with a B3 quarter note, a C4 quarter note, and a D4 quarter note. The second measure has a treble clef with a D4 quarter note, an E4 quarter note, and a F4 quarter note, and a bass clef with a C4 quarter note, a D4 quarter note, and an E4 quarter note. The third measure has a treble clef with a G4 quarter note, an A4 quarter note, and a B4 quarter note, and a bass clef with a D4 quarter note, an E4 quarter note, and a F4 quarter note. The key signature has two flats (B-flat and E-flat).

1. Διασταύρωση
2. Χάσμα φωνών
3. Υπερπήδηση φωνών
4. Παράλληλες 5^{ες} ή 8^{ες}
5. Αντιπαράλληλες 5^{ες} ή 8^{ες}
6. Ευθείες ή κρυμμένες 5^{ες} ή 8^{ες}
7. Λανθασμένη λύση του προσαγωγέα
8. Λανθασμένος διπλασιασμός φθόγγου σε συγχορδία

2. Αναλύστε το πιο κάτω απόσπασμα, σε σχέση με τα ακόλουθα: (3 μον.)

- Αναγνώριση αρχικής τονικότητας
- Αναγνώριση μετατροπιών και περιγραφή της διαδικασίας
- Αρίθμηση βαθμίδων και αναστροφών
- Σημείωση ξένων φθόγγων με αστερίσκο (*)

The musical score is for a piano piece in B-flat major, 4/4 time. It consists of eight measures. The first measure has a treble clef with a C4 quarter note, a D4 quarter note, and an E4 quarter note, and a bass clef with a B3 quarter note, a C4 quarter note, and a D4 quarter note. The second measure has a treble clef with a D4 quarter note, an E4 quarter note, and a F4 quarter note, and a bass clef with a C4 quarter note, a D4 quarter note, and an E4 quarter note. The third measure has a treble clef with a G4 quarter note, an A4 quarter note, and a B4 quarter note, and a bass clef with a D4 quarter note, an E4 quarter note, and a F4 quarter note. The fourth measure has a treble clef with a G4 quarter note, an A4 quarter note, and a B4 quarter note, and a bass clef with a D4 quarter note, an E4 quarter note, and a F4 quarter note. The fifth measure has a treble clef with a G4 quarter note, an A4 quarter note, and a B4 quarter note, and a bass clef with a D4 quarter note, an E4 quarter note, and a F4 quarter note. The sixth measure has a treble clef with a G4 quarter note, an A4 quarter note, and a B4 quarter note, and a bass clef with a D4 quarter note, an E4 quarter note, and a F4 quarter note. The seventh measure has a treble clef with a G4 quarter note, an A4 quarter note, and a B4 quarter note, and a bass clef with a D4 quarter note, an E4 quarter note, and a F4 quarter note. The eighth measure has a treble clef with a G4 quarter note, an A4 quarter note, and a B4 quarter note, and a bass clef with a D4 quarter note, an E4 quarter note, and a F4 quarter note. The key signature has two flats (B-flat and E-flat).

3. Σας δίνεται το πιο κάτω απόσπασμα.

(5 μον.)

(α) Σημειώστε την αρχική τονικότητα

(β) Στα δύο πρώτα μέτρα, συμπληρώστε τις φωνές με βάση το πρότυπο της αλυσίδας που σας δίνεται.

(γ) Αριθμήστε τις βαθμίδες και τις αναστροφές τους στα σημεία που υποδεικνύονται.

(δ) Στο τελευταίο μέτρο, συμπληρώστε τις φωνές ώστε να δημιουργηθεί πλάγια πτώση

(ε) Ονομάστε την πτώση που σημειώνεται με την αγκύλη:

(α) Τονικότητα:

Πλάγια πτώση

4. Εναρμονίστε τη μελωδία για σοπράνο και μπάσο που σας δίνεται για τέσσερις φωνές, σύμφωνα με τα πιο κάτω κριτήρια. (20 μον.)

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
[στις 60 μον. → $60 \div 3 = 20$]	
1. ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ: 28/60 μον.	
1.1 Εύρεση και ορθή σύνδεση συγχορδιών	12
1.2 Ορθές νότες συγχορδιών – Ορθοί διπλασιασμοί	6
1.3 Χρήση δεσπόζουσας μεθ' εβδόμης	2
1.4 Αναγνώριση και Λύση συγχορδίας ναπολιτάνικης 6ης	4
1.5 Χρήση διαβατικού V 6	4
4	
2. ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΕΣ: 9/60 μον.	
2.1 Εύρεση αρχικής τονικότητας	3
2.2 Εύρεση μετατροπιών	6
3. ΑΡΜΟΝΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ: 6/60 μον.	
3.1 Αναγνώριση και Λύση	6
4. ΞΕΝΟΙ ΦΘΟΓΓΟΙ: 6/60 μον. <i>Όλοι οι ξένοι φθόγγοι να σημειώνονται με αστερίσκο (*)</i>	
4.1 Καθυστέρηση - Χρήση	2
4.2 Ποίκιλμα - Χρήση	1
4.3 Διαβατικός - Χρήση	2
4.4 Προήγηση - Χρήση	1
5. ΠΤΩΣΕΙΣ: 4/60 μον.	
5.1 Αξιοποίηση της I_4^6 στην τελική πτώση	3
6. ΓΡΑΦΗ: 6/60 μον.	
6.1 Γραφή ορθών βαθμίδων με λατινική αρίθμηση	2
6.2 Γραφή ορθών αριθμήσεων	2
6.3 Γραφή των μετατροπιών και της διαδικασίας	2
7. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ - ΜΙΜΗΣΗ: 2/60 μον.	
7.1 Μίμηση σύμφωνα με το δοσμένο θεματικό υλικό	1
7.2 Ενδιαφέρον στην κίνηση των εξωτερικών φωνών	1
8. ΑΡΜΟΝΙΚΑ ΛΑΘΗ: Αφαιρείται 0,5/60 μον. για κάθε:	
8.1 Παράλληλη 5 ^η ή 8 ^η	
8.2 Κρυμμένη 5 ^η ή 8 ^η	
8.3 Αυξημένο διάστημα	
8.4 Διασταύρωση	
8.5 Μελωδικό ή Αρμονικό χάσμα	
Υπολογισμός Συνόλου Μονάδων: Αθροισμα μονάδων από κριτήρια 1 έως 7 - Αφαίρεση μονάδων από κριτήριο 8	

ΠΡΟΧΕΙΡΟ

Musical notation for the piece 'ΠΡΟΧΕΙΡΟ'. It is written in 4/4 time and consists of two staves: a treble staff and a bass staff. The treble staff begins with a treble clef and a 4/4 time signature. The melody starts with a quarter rest, followed by a quarter note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4. The bass staff begins with a bass clef and a 4/4 time signature. The accompaniment starts with a quarter rest, followed by a quarter note G3, a quarter note A3, and a quarter note B3. The piece concludes with a double bar line.

ΤΕΛΙΚΗ ΛΥΣΗ

Musical notation for the piece 'ΤΕΛΙΚΗ ΛΥΣΗ'. It is written in 4/4 time and consists of two staves: a treble staff and a bass staff. The treble staff begins with a treble clef and a 4/4 time signature. The melody starts with a quarter rest, followed by a quarter note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4. The bass staff begins with a bass clef and a 4/4 time signature. The accompaniment starts with a quarter rest, followed by a quarter note G3, a quarter note A3, and a quarter note B3. The piece concludes with a double bar line.

**ΤΕΛΟΣ ΜΕΡΟΥΣ Β΄
ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΟ ΜΕΡΟΣ Γ΄**

ΜΕΡΟΣ Γ': ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ (25 μον.)

1. Λούντβιχ βαν Μπετόβεν, Συμφωνία αρ. 6, Έργο 68, Μέρος III

1. Σας δίνεται το μέρος των ξύλινων πνευστών στα μμ. 90-106.

Ob. 90 1. *p* 2. *p* *cresc.*

Fg. 1. *p* 2. *p*

Ob. 100 *dolce*

Fg. *dolce*

(α) Ποιο ρυθμικό φαινόμενο παρατηρείτε στην κύρια μελωδική γραμμή; (1 μον.)

(β) Τι διάθεση προσδίδει στη σκηνή αυτό το ρυθμικό φαινόμενο; (1 μον.)

..... Α. αυστηρή

..... Β. κωμική

..... Γ. αέρινη

..... Δ. δραματική

(γ) Ποια σκηνή περιγράφει ο συνθέτης με αυτό το ρυθμικό φαινόμενο; (1 μον.)

2. (α) Ποια είναι η μορφή του Μέρους III του έργου;

(β) Γιατί ο συνθέτης επέλεξε αυτή τη μορφή για το συγκεκριμένο Μέρος του έργου ώστε να αποδώσει τη διάθεση της πιο πάνω σκηνής καθώς και του Μέρους γενικότερα; (1 μον.)

3. (α) Γράψετε τον όρο που υπάρχει στην πιο πάνω παρτιτούρα και αφορά στην έκφραση του έργου:

.....

(β) Αποδώστε τον πιο πάνω όρο στα ελληνικά: (1 μον.)

4. Το όμπσε είναι όργανο μεταφοράς: Α. ΣΩΣΤΟ Β. ΛΑΘΟΣ (1 μον.)

2. Φραντς Σούμπερτ, Ο Βασιλιάς των Ξωτικών

1. Σας δίνονται τα μμ. 97 - 116

(α) Ποιοι δύο (2) χαρακτήρες του έργου αποδίδονται στα σημεία που δείχνουν τα βέλη; (1 μον.)

Σημείο 1:

Σημείο 2:

(β) Εξηγήστε ένα (1) μουσικό τρόπο με τον οποίο ο συνθέτης διαφοροποιεί αυτούς τους δύο χαρακτήρες. (1 μον.)

.....

(γ) Το πιο πάνω απόσπασμα ερμηνεύεται: (1 μον.)

..... A. από δύο (2) τραγουδιστές και ένα (1) πιανίστα

..... B. από ένα (1) τραγουδιστή και ένα (1) πιανίστα

2. Σας δίνονται τα μμ. 56 - 65
 μ. 57

(α) Ποιος χαρακτήρας αποδίδεται στο απόσπασμα; (1 μον.)

(β) Σε ποιο είδος κλίμακας είναι γραμμένο το πιο πάνω απόσπασμα; (1 μον.)

.....Μείζονα

.....Ελάσσονα

(γ) Γιατί ο συνθέτης δίνει αυτό το είδος κλίμακας στον συγκεκριμένο χαρακτήρα του αποσπάσματος; (1 μον.)

.....

.....

3. Κλωντ Ντεμπυσύ, Πρελούδιο στο “Απόγευμα ενός Φαύνου”

1. Σας δίνονται τα δύο πρώτα μέτρα από το σημείο 10 της παρτιτούρας του έργου.

The image shows a page of a musical score for Debussy's 'Prélude à l'après-midi d'un faune'. It focuses on measure 10, which is boxed and labeled '10 Dans le 1er mouv. avec plus de langueur'. The score includes parts for Flute (FL.), English Horn (COR ANGL.), Clarinet (CL.), Horns (CORS), Antiquated Cymbals (CYMB. ANTIQUES), Violins (DEUX 1er Violins), Divided Violins (1er and 2es Violins Divisés), and Divided Altos (ALTOS Divisés). The score is marked 'retenu' and 'p expressif et doux'. Performance instructions include 'pp', 'sans sourdines', and 'sur la touche'.

(α) Κάνοντας συγκεκριμένες αναφορές στα δύο αυτά μέτρα του έργου, εξηγήστε τον τρόπο με τον οποίο ο συνθέτης προσδίδει μπρεσιονιστικό ύφος στο έργο του, σε σχέση με τις ακόλουθες παραμέτρους της μουσικής. (4 μον.)

A. Αρμονία:

.....

B. Μελωδία:

.....

Γ. Ρυθμός:

.....

Δ. Ηχόχρωμα:

.....

(β) Τι υφή δημιουργείται στο πρώτο μέτρο του σημείου 10 της παρτιτούρας; (1 μον.)

..... Α. Μονοφωνική

..... Β. Πολυφωνική

..... Γ. Ομοφωνική

..... Δ. Ετεροφωνική

4. Κρζυστώφ Πεντερέσκι, *Θρηνωδία για τα θύματα της Χιροσίμα*

1. Αναφέρετε δύο (2) διαφορές ως προς τον τρόπο με τον οποίο ο συνθέτης καταγράφει το μέτρο και τον μετρικό οπλισμό του έργου, σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο καταγράφονται σε μια συμβατική παρτιτούρα (βλ. παρτιτούρες των πιο πάνω έργων). Σας δίνονται, ενδεικτικά, τα δύο πρώτα μέτρα του έργου. (2 μον.)

.....

.....

.....

.....

.....

2. Αναφέρετε δύο (2) μουσικούς τρόπους με τους οποίους διαφαίνεται η αντίδραση του Πεντερέσκι στον πόλεμο, κάνοντας αναφορές στο συγκεκριμένο έργο του. (2 μον.)

.....

.....

.....

.....

.....

5. John Williams, *Star Wars: Episode IV- A New Hope, Main title - Rebel Blockade Runner*

(2 μον.)

1. Αναφέρεται δύο μουσικούς λόγους για τους οποίους η ταινία *Star Wars* έχει χαρακτηριστεί διαστημική όπερα.

(α).....

.....

(β).....

.....

Γενικές Ερωτήσεις

Βάλτε ✓ στην εποχή με την οποία σχετίζεται καλύτερα η κάθε δήλωση

(α) Ελευθερία και ελαστικότητα στον ρυθμό, *tempo rubato* (1 μον.)

.....Κλασική περίοδος Ρομαντική περίοδος Εικοστός αιώνας

(β) Πλήρης απαγκίστρωση από όλες τις προκαθορισμένες μουσικές φόρμες και διαδικασίες (1 μον.)

.....Κλασική περίοδος Ρομαντική περίοδος Εικοστός αιώνας

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ